

عیدی به والدین

محمد وحیدی

بخشی از حقوق پدر و مادر بر فرزند آن است که پس از مردن آنان بدهکاری‌هایشان را بپردازد و نذرهایی را که وفا نکرده‌اند وفا نماید و کاری که سبب سب و لعن و ناسزاگویی مردم به آنان باشد انجام ندهد. پس زمانی که چنین کرد جزو نیکوکاران به پدر و مادر محسوب می‌شود، اگرچه در زمان زنده بودن آنان عاقل آنان باشد و اما اگر بدهی آنان را نپردازد و نذرهای آنان را وفا نکند و سبب ناسزاگویی دیگران را به پدر و مادر فراهم سازد عاقل آنان خواهد شد اگرچه در زمان زنده بودن آنان به آنها احسان کرده باشد.^۱

۵. میرزا حسن نوری، جنة المأوی، مندرج در: بحار الأنوار، ج ۵۳، ص ۳۰۱.
۶. شیخ عباس قمی، سفینة البحار، چاپ اول، دارالاسوة، ۱۴۱۴ ق، ج ۷، ص ۳۲۷.
۷. آب حیات: مجموعه سخنرانی‌های حضرت آیت الله ناصرى در مورد امام زمان(ع)، گردآوری: مجید هادی زاده، چاپ چهارم: قم، خُلق، ۱۳۸۶، ص ۳۵۹.
۸. دائرة المعارف بزرگ اسلامی، چاپ اول: تهران، مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی، ۱۳۸۰، ج ۱۰، ص ۴۱۰، همچنین رک: لغتنامه (دهخدا)، ج ۳، ص ۳۶۲۰، ماده اوتاد؛ سید مصطفی حسینی دشتی، معارف و معاریف: دایرة المعارف جامع اسلامی، چاپ سوم: تهران مؤسسه فرهنگی آرایه، ۱۳۷۹، ج ۲ ص ۶۳۷.
۹. رک: محمد مرتضی الزبیدی، تاج العروس من جواهر القاموس، چاپ اول: بیروت، دار الفکر، ۱۴۱۴ ق، ماده «وتد»؛ فخرالدین الطریحی، مجمع البحرين، تهران، المكتبة المرتضوية، ۱۳۸۶ ق، ج ۳، صص ۱۵۳ و ۱۵۴.
۱۰. شیخ حر عاملی، الجواهر السنیة فی الأحادیث القدسیة، قم، مكتبة المفید، ص ۲۰۰.
۱۱. نهج البلاغه، ترجمه: محمد مهدی فولادوند، چاپ سوم، تهران، صائب، ۱۳۸۴، صص ۹۸ و ۹۹.
۱۲. المصباح، ص ۵۳۴؛ همچنین رک: بحار الأنوار، ج ۵۳، ص ۳۰۱.
۱۳. رک: ابن منظور، لسان العرب، ج ۵، ص ۱، تاج العروس من جواهر القاموس، ج ۵، ص ۳۱۹.
۱۴. مجمع البحرين، ج ۱، ص ۳۱۹.
۱۵. دائرة المعارف بزرگ اسلامی، ج ۲، ص ۳۸۴، همچنین رک: لغتنامه (دهخدا)، ج ۱، ص ۲۸۹، ماده ابدال.
۱۶. غلامحسین مصاحب، دایرة المعارف فارسی، چاپ دوم: تهران، امیرکبیر، کتاب‌های جیبی، ج ۱، ص ۵، ماده ابدال.
۱۷. رک: فردوس الاخبار، ج ۲، ص ۸۴؛ حلیة الاولیاء، ج ۵، ص ۸؛ المعجم الكبير، ج ۱۰، ص ۲۲۴؛ به نقل از محمد جواد مروجی طی، «ابدال یا پیشکاران امام زمان(ع)»، موعود، سال دوازدهم، شماره ۸، فروردین ۱۳۸۷.
۱۸. المعجم الكبير، ج ۱۰، ص ۲۲۴؛ به نقل از همان.
۱۹. رک: بحار الأنوار، ج ۵۳، ص ۱۰۳.
۲۰. رک: «ابدال یا پیشکاران امام زمان(ع)».
۲۱. لغت نامه (دهخدا)، ج ۱۴، ص ۲۲۳۴۵.
۲۲. سید جعفر سجادی، فرهنگ معارف اسلامی، چاپ سوم: تهران، کومش، ۱۳۷۳، ج ۳، ص ۱۹۹۰.
۲۳. معارف و معاریف، ج ۱۰، ص ۷۸.
۲۴. رک: بحار الأنوار، ج ۵۳، ص ۳۰۱.
۲۵. لغت نامه (دهخدا)، ج ۱۰، ص ۱۵۰۲۶.
۲۶. سوره اعراف (۲۷)، آیه ۲۰۱.
۲۷. المصباح، ص ۵۳۵؛ همچنین رک: بحار الأنوار، ج ۵۳، ص ۳۰۱.
۲۸. همان.
۲۹. لغتنامه (دهخدا)، ج ۱۴، ص ۲۲۶۸۱ ماده نقیب؛ همچنین رک: معارف و معاریف، ج ۱۰، صص ۱۹۶ و ۱۹۷.
۳۰. لغت نامه (دهخدا)، ص ۲۲۶۵۴، ماده نقباء.
۳۱. محمد معین، فرهنگ فارسی، چاپ هشتم، تهران، امیرکبیر، ۱۳۷۱، ج ۲، ص ۱۶۳۹.
۳۲. معارف و معاریف، ج ۵، ص ۶۲۸، همچنین رک: لغت نامه (دهخدا)، ج ۸، ص ۱۱۹۲۸، ماده رجال الغیب؛ فرهنگ معارف اسلامی، ج ۲، صص ۹۰۳ و ۹۰۴.

قبر پدر و مادر و یا یکی از آن دو را در هر هفته [حدّاقلاً] یک بار زیارت کند، خداوند کمبودهایش را جبران و اسباب عاقبت به خیری او را فراهم نموده جزء افراد احسان کننده نوشته می‌شود»^۷.
در روایت وارد شده است که هر کس قبر پدر و مادر یا یکی از آن دو را زیارت کند و در نزد قبرش سوره مبارکه «یس» را قرائت کند خداوند به عدد هر حرفی از آن سوره وسیله مغفرت او را فراهم می‌کند.^۸

حضرت امیرمؤمنان (ع) می‌فرماید: «به زیارت درگذشتگان بروید. زیرا آنها با زیارت شما شاد می‌گردند و باید هر کدامتان حاجتش را در نزد پدر و قبر مادر به همراه دعایی که برای آنها می‌کند از خداوند بخواهد»^۹.

پی‌نوشت‌ها:

۱. بحارالانوار، ج ۷۹، ص ۶۵؛ روایت از امام صادق (ع).
۲. مستدرک الوسائل، ج ۲، ص ۱۱۴.
۳. وسائل الشیعه، ج ۸، ص ۲۸۰؛ روایت از امام صادق (ع).
۴. مکارم الاخلاق، ج ۲، ص ۱۲۶؛ مستدرک الوسائل، ج ۱، ص ۸۹.
۵. سید محمد نجفی یزدی، روابط زن و مرد یا اخلاق در خانواده، ص ۴۲.
۶. کنز العمال، ج ۱۶، ص ۴۶۸.
۷. همان.
۸. بحارالانوار، ج ۸۹، ص ۲۹۳.
۹. فروع کافی، ج ۳، ص ۲۲۹.

نماز والدین

نماز والدین دور رکعت است که به دو صورت خوانده می‌شود. یکی از آن دو که سهل‌تر است آن است که در هر رکعت یک حمد بخواند و بیست مرتبه بعد از حمد بگوید «رَبِّ اَرْحَمْهُمَا کَمَا رَبَّیَانِی صَغِیرًا». و بعد از تمام شدن دو رکعت به سجده برود و همان جمله را ده مرتبه در سجده بگوید.^۴

شخصی نقل می‌کرد پدرم را پس از مردنش در خواب دیدم. از او پرسیدم ارواحی که در عالم برزخ معذب‌اند عذاب و سختی‌های آنها چگونه است؟ در پاسخ فرمود: «آنچه برای تو که هنوز در عالم دنیا هستی از عذاب برزخ و ناچاری آن می‌توان بیان کرد مثل آن است که در دره‌ای باشی و از چهار سمت کوه‌های بسیار مرتفعی که هیچ توانایی بر بالا رفتن از آنها نباشد تو را برگرفته باشد و در آن حال گرگی هم تو را دنبال کند و هیچ راه فراری برایت نباشد. (عذاب برزخی هم چنین است). پرسیدم: آیا خیراتی که در دنیا برای شما انجام داده‌ام به شما رسیده و کیفیت بهره‌مندی شما از خیرات چگونه است؟ در پاسخ فرمود: بلی تمام آنها به من رسیده است و اما کیفیت بهره‌مندی از آنها را هم با ذکر مثالی برای شما بیان می‌کنم.

هرگاه در حمام بسیار گرم و پرجمعیتی باشی که در اثر بخار و حرارت، نفس کشیدنت سخت باشد، در آن حال گوشه‌ای در حمام باز شود و نسیمی خنک به تو برسد چقدر شاداب و راحت و آزاد می‌شوی؟! چنین است حال ما هنگام رسیدن خیرات شما!^۵

پیامبر اکرم (ص) فرمودند: «هرکس قبر پدر و مادرش یا یکی از آن دو را به خاطر خداوند زیارت کند مساوی با یک حجّ قبول شده است و هرکس زائر پدر و مادرش باشد ملائکه در قبر به زیارتش می‌آیند»^۶.

پیامبر اکرم (ص) فرمودند: «هرکس

شخصی از پیامبر (ص) پرسید: آیا بعد از فوت پدر و مادر چیزی از احسان باقی است که فرزند انجام دهد؟ حضرت فرمودند: «بلی، برایشان نماز گزارد و استغفار کند و عهد و پیمان‌هایی که وفا نکرده‌اند وفا نماید و دوستانشان را گرامی بدارد و ارحامشان را صلّه نماید».

به تحقیق نماز و روزه، صدقه، حج و عمره و تمام کارهای خوب نفعش به میت می‌رسد حتی اگر میت در سختی است، برایش گشایش حاصل می‌شود و به او گفته می‌شود که این گشایش به خاطر کار خوب فلان فرزندت می‌باشد.^۳

